

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

© 2016 ГАЛЕНКО С. М., ОЧЕРЕТНИЙ Д. С.

УДК 339.92

Галенко С. М., Очеретний Д. С. Інноваційне підприємництво як інструментальна основа фундаментальних світогосподарських трансформацій

Метою статті є дослідження креативної природи інноваційного підприємництва. Узагальнено існуючі на сьогодні концептуальні підходи до трактування економічного змісту інноваційного підприємництва та його ролі в економічній системі суспільства. Визначено специфічні риси, якими характеризуються бізнес-процеси, що реалізуються нині інноваційними підприємницькими структурами. Проаналізовано методологічні розбіжності щодо класифікації сутності інноваційного підприємництва. Охарактеризовано багатобічну мотивацію сучасного інноваційного підприємництва у світогосподарській системі, на основі чого конкретизовано основні його результати, котрі розкривають креативну сутнісну природу та мотиваційно-цільову орієнтованість.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, НДДКР, креативізація, інноваційний прорив, інформаційно-комунікаційні технології, світове господарство.

Бібл.: 9.

Галенко Сергій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри європейської інтеграції, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

Очеретний Дмитро Сергійович – аспірант кафедри міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

УДК 339.92

UDC 339.92

Галенко С. М., Очеретный Д. С. Инновационное предпринимательство как инструментальная основа фундаментальных мирохозяйственных трансформаций

Целью статьи является исследование креативной природы инновационного предпринимательства. Обобщены существующие на сегодня концептуальные подходы к трактовке экономического смысла инновационного предпринимательства и его роли в экономической системе общества. Определены специфические черты, характеризующие бизнес-процессы, которые реализуются инновационными предпринимательскими структурами. Проанализированы методологические расхождения относительно классификации сущности инновационного предпринимательства. Охарактеризована многосторонняя мотивация современного инновационного предпринимательства в мирохозяйственной системе, на основе чего конкретизированы основные его результаты, раскрывающие креативную сущностную природу и мотивационно-целевую ориентированность.

Ключевые слова: инновационное предпринимательство, НИОКР, креативизация, инновационный прорыв, информационно-коммуникационные технологии, мировое хозяйство.

Библ.: 9.

Галенко Сергей Николаевич – кандидат экономических наук, доцент, докторант кафедры европейской интеграции, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03680, Украина)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

Очеретный Дмитрий Сергеевич – аспирант кафедры международного учета и аудита, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03680, Украина)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

Galenko S. M., Ocheretnyi D. S. Innovative Entrepreneurship as an Instrumental Basis of the Fundamental Global Economic Transformations

The article is aimed at studying the creative nature of innovative entrepreneurship. The existing conceptual approaches to interpreting the economic sense of the innovative entrepreneurship along with its role in the economic system of society have been generalized. The specific features characterizing the business processes that are implemented by the innovative entrepreneurial structures have been determined. The methodological differences concerning the classification of substance of innovative entrepreneurship have been analyzed. The multilateral motivation of the contemporary innovative entrepreneurship in the global economic system has been characterized, on the basis of which its main results have been concretized, revealing the creative essential nature and the motivational-target orientation.

Keywords: innovative entrepreneurship, research and development, creativization, innovative breakthrough, information and communication technologies, global economy.

Bibl.: 9.

Galenko Sergii M. – PhD (Economics), Associate Professor, Candidate on Doctor Degree of the Department of European Integration, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

Ocheretnyi Dmytro S. – Postgraduate Student, Department of International Accounting and Auditing, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: moia.kneu@ukr.net

На початку третього тисячоліття трансформаційні процеси у світовому господарстві набули всеохоплюючого системного характеру та високої динаміки розвитку, результатом чого стало формування постіндустріальної парадигми глобального економічного розвитку. Концентровано матеріалізуючи в собі усю сукупність науково-технічних й інноваційних здобутків людської цивілізації, вона відкриває небачені дотепер

можливості динамізації світового науково-технічного прогресу на основі нарощування загальної ресурсної бази; залучення у суспільне відтворення принципово нових технологій, прогресивних методів організації виробництва і менеджменту; генерування і практичної реалізації нових продуктів, послуг та бізнес-моделей, а також створення і постійного нарощування економічними суб'єктами унікальних конкурентних переваг,

важко відтворюваних їх конкурентами. Не випадково експерти Світового банку спроможність економічних суб'єктів генерувати і використовувати нові знання визначають основним фактором їх сучасного стратегічного розвитку, особливо за умов, коли суспільства потребують дедалі вищих компетенцій, навичок і знань [1].

Саме завдяки інноваційним чинникам економічного зростання держави, що реалізують постіндустріальну модель економічного розвитку, навіть за умов стрімкого вичерпування світової ресурсної бази здатні забезпечувати достатній приріст національного ВВП на основі широкого використання в усіх сферах людської життєдіяльності фундаментальних теоретичних знань та піонерних нововведень прикладного характеру. Про усталеність і довготерміновість даної тенденції свідчать, зокрема, розрахунки М. Абрамовіца, згідно з якими у США ще у період 1896–1953 рр. фактор праці забезпечував 48% економічного зростання, фактор капіталу – 22%, а технічного прогресу – 33% [2]; тоді як нині внесок науково-технічного прогресу в загальне економічне зростання цієї держави, як власне і усіх провідних країн світу, перевищує 90%.

Своєю чергою, у вартісних обсягах глобального національного багатства, які на початку XXI ст. досягли понад 550 трлн дол., близько половини (365 трлн дол.) було створено завдяки людському капіталу, у той час як внесок відтворюваного і природного капіталу не перевищував 95 і 90 трлн дол. відповідно [3]; згідно з розрахунками Р. Солоу, в умовах постіндустріалізму приріст інвестицій здатен забезпечувати тільки 12% збільшення виходу продукції в розрахунку на одну людину-годину, тоді як 87,5% приросту забезпечується технологічними зрушеннями [4].

У цьому зв'язку слід відзначити, що ключовою рушійною силою і ядром всеохоплюючих і системних процесів інноватизації суспільного відтворення є інноваційне підприємництво як самостійне організаційно-господарське партнерство, що базується на основі практичного використання суб'єктами господарювання науково-технічного й інтелектуального ресурсу в масовому виробництві з метою отримання нового продукту, використання різних можливостей для випуску якісно нової продукції, або старих товарів новими методами; відкриття нових джерел сировини, енергії, напівфабрикатів та ринків збуту з метою отримання прибутків і реалізації власної підприємницької мети [5]. Інакше кажучи – це особливий новаторський і креативний процес, цілеспрямована діяльність економічних суб'єктів щодо створення і використання у комерційних цілях науково-технічних і технологічних інновацій на основі конструювання, створення, освоєння й виробництва ними якісно нових видів техніки, предметів праці, об'єктів інтелектуальної власності (патентів, ліцензій та ін.) та технологій, здатних задовольняти споживчий попит, а також впровадження досконаліших форм організації праці й управління виробництвом. Так, аналіз фінансової діяльності 399 компаній, проведений нещодавно експертами консалтингової компанії «Pricewaterhouse Coopers», виявив суттєві відмінності

в показниках прибутковості діяльності між найбільш і найменш інноваційними компаніями. Сукупна дохідність капіталу акціонерів перших суттєво перевищувала середнє значення по галузі, причому понад 75% їх обороту припадала на товари і послуги, впроваджені в масове виробництво упродовж останніх п'яти років. Крім того, 44,7% інноваційно активних компаній виявили високий рівень впливу інноваційної діяльності на розширення асортименту товарів і послуг, а 35,5% – на поліпшення якості виробленої продукції і наданих послуг [6, с. 19].

Незважаючи на наявність суттєвих методологічних розбіжностей щодо кваліфікації сутності інноваційного підприємництва, загальноприйнятим і найбільш перспективним у сучасній зарубіжній науковій літературі підходом в обґрунтуванні його сутності та рушійних сил розвитку є, на нашу думку, інституційний. Саме в роботах інституціоналістів (Р. Коуза, Н. Норта, Дж. Коммонса, У. Мітчелла, Г. Мюрдаля, О. Вільямсона та ін.) знаходимо найбільш ґрунтовну розробку проблематики інноваційного підприємництва. Вони переконливо доводять, що закономірним результатом зміни технологічних умов функціонування економічних систем різного рівня є формування відповідних інститутів, здатних забезпечити їх динамічний розвиток. У сукупності ці інститути формують інституційну систему інноваційного підприємництва, здатну забезпечити найбільш оптимальну комбінацію економічних ресурсів, а відтак – розв'язати ключову суперечність економічного розвитку, який є наростаючим розривом між обмеженими ресурсами і необмеженими потребами.

Становлення і динамічний розвиток інноваційного підприємництва є закономірним явищем суспільного прогресу, яке зумовлене історичними, економічними, технологічними і соціально-культурними процесами. Хоча рівень його девелопментизації та ступінь охоплення виробничих процесів є на сьогодні вирішальним критерієм оцінювання ефективності діяльності будь-якої бізнес-структури, однак за усієї різноманітності його видів ключовою ланкою інноваційного підприємництва є генерування і використання нових знань чи технологій, котрі у той чи інший спосіб є результатом НДДКР. Подібне розуміння інноваційного підприємництва не означає, що його суб'єктами можуть бути тільки компанії-лідери за тим чи іншим напрямом науково-технічного прогресу, котрі ведуть активну діяльність у цій сфері, але й бізнес-структури, що розширюють технологічні можливості традиційних галузей і сфер національних економік (будівництва, сільського господарства, харчової та текстильної промисловості, добування і переробки енергетичних ресурсів та ін.).

Тут на перший план виходять мотивовані прибутком інноваційні підприємці з їх унікальною здатністю ризикувати при реалізації нових бізнес-проектів або якісному вдосконаленні діючих технологічних процесів (у силу невизначеної ринкової кон'юнктури, коливань попиту і пропозиції на інноваційно-місткий продукт); брати на себе моральну, фінансову і соціальну відповідальність за їх реалізацію; а також (навіть за умов економічної нестійкості, турбулентності та невизначеності)

приймати важливі управлінські бізнес-рішення, здатні підвищувати технологічний рівень виробничих процесів та граничну продуктивність капіталу. При цьому слід особливо відзначити, що у великих бізнес-структурах ризики інноваційного підприємництва набагато нижчі, ніж на підприємствах малого і середнього бізнесу, оскільки значною мірою нівелюються великомасштабними обсягами фінансово-господарської діяльності, яка об'єктивно є високодиверсифікованою.

Крім того, високий рівень ризикованості інноваційного підприємництва суттєво «згладжується» його компенсаторним ефектом, оскільки рівень рентабельності на вкладений капітал в інноваційний сектор значно перевищує відповідний показник для інших видів підприємницької діяльності. Причому інноваційні ризики у сфері інновацій тим вищі, чим більш локалізованим є інноваційний проект [7, с. 7], тож чим більшу кількість інноваційних проектів (особливо диверсифікованих) одночасно реалізує підприємницька структура, тим нижчими є проектні ризики і більш високою ймовірність їх успішної реалізації. Як правило, прибуток від реалізації успішних інноваційних бізнес-проектів здатен не тільки компенсувати збитки від невдалих проектів, але й акумулювати колосальний фінансовий ресурс для подальшого стратегічного розвитку підприємницьких структур та зміцнення їх конкурентних позицій на ринку.

Широке розуміння сутності й економічного змісту інноваційного підприємництва охоплює, на нашу думку, і цілу низку інституційних, організаційних й управлінських нововведень, здатних підвищувати продуктивність суспільної праці та генерувати нові фінансові потоки. У загальному форматі ключовими мотиваційними цілями інноваційного підприємництва є орієнтація економічних суб'єктів на:

- ✦ досягнення економії на масштабах виробництва і трансакційних витратах (через організацію власних науково-дослідних лабораторій і підрозділів);
- ✦ розширення можливостей привласнення інтелектуальної ренти в системі охорони прав інтелектуальної власності;
- ✦ використання монополії на знання для підтримання лідерських позицій на ринках, особливо за умов суворого антимонопольного законодавства, що суттєво обмежує процеси монополізації економіки.

Таким чином, багатобічна мотивація сучасного інноваційного підприємництва у світогосподарській системі дає змогу конкретизувати основні його результати, котрі розкривають його креативну сутнісну природу та мотиваційно-цільову орієнтованість:

- ✦ *по-перше*, виробництво інноваційної продукції, яке об'єктивно вимагає від підприємницьких структур постійного і неухильного якісного оновлення ринків збуту, зміцнення конкурентних позицій на ринку, нарощування обсягів прибутку, створення нових робочих місць та ефек-

тивного співробітництва з бізнес-партнерами та клієнтурою;

- ✦ *по-друге*, продукування інноваційних технологій, що передбачає постійну модернізацію виробничого потенціалу підприємств, підвищення продуктивності праці та економічності енергетичних, сировинних та інших видів ресурсів. Їх застосування забезпечує підприємницьким структурам широкі можливості генерування нових фінансових потоків, збільшення обсягів прибутку, удосконалення діючих систем техніки безпеки на виробництві, підвищення рівня екологічності фінансово-господарської діяльності, а також більш ефективного використання внутрішньофірмових інформаційних систем і технологій;
- ✦ *по-третє*, генерування соціальних інновацій, котрі передбачають планомірне поліпшення умов функціонування соціуму [7, с. 4] на основі широкого впровадження інноваційних рішень у соціальній сфері, а відтак – розв'язання найгостріших соціальних суперечностей, забезпечення максимально повного задоволення соціальних потреб населення (в освіті, охороні здоров'я, належних умовах праці, розбудові громадянського суспільства), а також посилення соціальної мобільності населення. Використання соціальних інновацій дає можливість підприємницьким структурам здійснювати ефективний пошук трудових ресурсів на ринку, орієнтувати свої трудові колективи на ефективне вирішення поставлених завдань, а також зміцнювати довірчі відносини між працівниками і керівництвом.

Повною мірою відбиваючи конкурентні позиції окремих економічних суб'єктів (компаній, фірм, галузей і секторів, регіонів, країн) на ринку, динаміку їх фінансово-господарської й організаційної стійкості, а також процес генерування ними економічних цінностей, інноваційне підприємство охоплює найбільш важливі нововведення, що є результатом НДДКР та креативної діяльності. З цієї точки зору важливо, щоб у кожній галузі чи сфері національних економік країн були присутні компанії – стратегічні інноватори, котрі розглядають масштабні та довгострокові проекти у сфері НДДКР як основного ресурсу і рушійної сили своєї конкурентоспроможності. Зазвичай такі підприємницькі структури, як ключові генератори радикальних (базових) інновацій для інших компаній чи навіть цілих галузей національних економік, здобувають стійкі конкурентні переваги, пов'язані з отриманням інтелектуальної і технологічної ренти, максимальною доданою вартістю і найбільш високою оцінкою фінансовими ринками усіх видів своїх активів [8, с. 6]. Тож саме здатність корпоративних структур впроваджувати технологічні нововведення у виробничій, комерційній і фінансовій сферах детермінує по суті ключові векторні тренди трансформації конкурентних відносин у глобальному середовищі, ступінь їх впливу на нівелювання економіч-

них і торговельних бар'єрів, а також можливості виходу й закріплення на глобальних ринках капіталу.

Фундаментальні інноваційні й технологічні про- риви (особливо у таких сферах, як інформаційно- комунікаційні технології, біо- і нанотехнології), світове поширення їх результатів суттєво розширили можли- вості розв'язання людством глобальних проблем, на- самперед щодо динамізації економічного розвитку, під- вищення добробуту та якості життя населення, а також поліпшення якості довкілля. Інноваційне підприєм- ництво відкриває також небачені дотепер можливості пом'якшення інноваційної та цифрової нерівності країн і регіонів, оскільки дедалі більша кількість країн і регіо- нів активно долучаються до володіння інтелектуальною власністю, отримуючи в такий спосіб доступ до науково- технічних здобутків країн західної цивілізації.

Не випадково, що інноваційне підприємництво в останні десятиліття перетворюється у ключову інструментальну основу фундаментальних сві- тогосподарських трансформацій, набуваючи особливо яскравих форм вияву та диверсифікованих механізмів реалізації у практиці держав – лідерів світового госпо- дарства. Підтвердженням системно-інноваційної орієн- тації їх національних економічних моделей є, зокрема, зарубіжні дослідження, які засвідчують, що ефективне управління інноваційним підприємництвом забезпечує в окремих галузях і сферах господарської діяльності 12–20% підвищення продуктивності праці на одного працюючого за одночасного скорочення інвестиційного циклу реалізації проекту на 13–15% та загального циклу реалізації проекту – на 7–9%. У середньому ж збільшен- ня кількості нових товарів і послуг на 10% приводить до підвищення темпів зростання валового прибутку на 2,5% [6, с. 28].

Про усвідомлення на найвищому рівні об'єктивної необхідності розвитку інноваційного підприємства свід- чить і Стратегія національної безпеки США 2015 р., у якій відзначається, що зростаюча економічна могутність Сполучених Штатів є найважливішим джерелом зміц- нення їх глобального конкурентного лідерства [9, с. 22], а основною метою Стратегії визначено стимулювання економічного зростання й інноваційної активності цієї наддержави через всебічний розвиток підприємництва та підтримку молодих підприємців [9].

ВИСНОВКИ

Узагальнення існуючих на сьогодні концептуаль- них підходів до трактування економічного змісту інно- ваційного підприємництва та його ролі в економічній системі суспільства дає підстави зробити висновок, що це – комплексний, складний і доволі тривалий процес перетворення інноваційної ідеї в товар. Він безпосеред- ньо пов'язаний з креативною діяльністю і забезпечує отримання різних видів ефекту (економічного, соціаль- ного, науково-технічного екологічного та ін.), підвищен- ня ефективності функціонування економічних систем різного рівня, а також здобуття ними стійких конкурент- них переваг. При цьому необхідним базисом становлен- ня і розвитку інноваційного підприємництва є форму-

вання умов для продукування і впровадження інновацій на основі генерування і поширення нових знань як на рівні окремих економічних систем, так і з урахуванням системного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, ко- трі у той чи інший період часу можуть стимулювати або, навпаки, гальмувати інноваційний розвиток підприє- мницьких структур. Таким чином, інноваційне підпри- ємництво, будучи відкритим для нововведень, постій- но модернізує і вдосконалює виробничо-комерційні, інвестиційно-фінансові та соціально-гуманітарні про- цеси в національних економіках країн світу, каталізуючи їх стратегічний розвиток у глобальних координатах.

Можна стверджувати, що усі бізнес-процеси, що реалізуються нині інноваційними підпри- ємницькими структурами, характеризуються своїми специфічними рисами і суттєво відрізняються від бізнес-процесів традиційних фірм і компаній. Вони випливають з безперервності циклу генерування і впро- вадження інновацій у їх виробничій діяльності, що ви- магає відповідних організаційного, економічного, ад- міністративного та фінансового механізмів управління інноваційним підприємництвом, адекватних умовам функціонування високотехнологічних галузей і сфер на- ціональних економік. Йдеться насамперед про системне управління процесами генерування та комерціалізації інноваційних продуктів з відслідковуванням на ранніх стадіях інноваційного циклу тих процесів, у рамках яких є найбільша ймовірність появи продуктів і послуг, на які можна отримати охоронні права інтелектуальної влас- ності (ІВ). Саме це, на нашу думку, забезпечує динамічне нарощування інтелектуальних активів й інтелектуаль- ного капіталу інноваційних підприємств, що включають, крім власне об'єктів ІВ (патенти, ліцензії, торговельні знаки, промислові зразки та ін.), організаційний, клієнт- ський, людський, репутаційний та іміджевий капітали компанії і фірм.

Водночас цілісність і системність інноваційного підприємництва виявляється і в тому, що, крім суто еко- номічного (створення якісно нових видів продукції, ро- біт, послуг і технологій на основі практичної імплементації інновацій), воно має і значний соціальний ефект. Останній, найбільш повно вибиваючись у суспільно- важливих науково-технічних інноваціях у сфері освіти, охорони здоров'я, соціальній інфраструктурі, міському господарстві та ін., є на сьогодні загальним мірилом со- ціалізації як національних економік країн, так і світово- го господарства в цілому. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Aleandri G.** Lifelong Learning, Training and Education in Globalized Economic Systems: Analyses and Perspectives / G. Aleandri // *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. – Vol. 93, 21 October 2013. – P. 1242–1248.
2. **Бажал Ю. М.** Економічна теорія технологічних змін / Ю. М. Бажал. – К.: Заповіт, 1996. – 240 с.
3. Інституційні засади інноваційної економіки: міжнарод- ний досвід та вітчизняна практика: монографія / А. С. Абло- в, О. С. Довгий, Л. П. Гальперіна [та ін.]; за заг. ред. В. Є. Новицько- го. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 198 с.

4. The Gold Book of Venture Capital Firms. – Fitzwilliam, NH: Kennedy Information, 1998.

5. Економічна енциклопедія : у трьох томах. Т. 2 / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 723 с.

6. Касс М. Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами : монография / М. Е. Касс. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2011. – 155 с.

7. Кадакоева Г. В. Инновационное предпринимательство: сущность, типология и возможности развития в условиях российских реалий / Г. В. Кадакоева // Вопросы инновационной экономики. – 2014. – № 2. – С. 3–12.

8. Иванова Н. Инновационная политика: теория и практика / Н. Иванова // МЭиМО. – 2016. – № 1. – С. 5–16.

9. National Security Strategy / The White House. – Washington, February 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://iipdigital.usembassy.gov/st/english/texttrans/2015/02/20150206313467.html#axzz4J6w5jKp6>

REFERENCES

Aleandri, G. "Lifelong Learning, Training and Education in Globalized Economic Systems: Analyses and Perspectives". *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol. 93, 21 October (2013): 1242-1248.

Ablov, A. C. et al. *Instytutsiini zasady innovatsiinoi ekonomiky: mizhnarodnyi dosvid ta vitchyzniana praktyka* [The institutional framework of innovative economy: international experience and domestic practice]. Kyiv: Knyzhkove vyd-vo NAU, 2005.

Bazhal, Yu. M. *Ekonomichna teoriia tekhnolohichnykh zmin* [Economic theory of technological change]. Kyiv: Zapovit, 1996.

Ekonomichna entsyklopediia [Economic encyclopedia]. Kyiv: Akademiia, 2000.

Ivanova, N. "Innovatsionnaya politika: teoriya i praktika" [Innovation policy: theory and practice]. *MEiMO*, no. 1 (2016): 5-16.

Kass, M. E. *Formirovaniye strategii innovatsionnogo razvitiya predpriyatiya na osnove upravleniya nematerialnymi aktivami* [Formation of strategy of innovative development of enterprise on the basis of management of intangible assets]. N. Novgorod: NNGASU, 2011.

Kadakoyeva, G. V. "Innovatsionnoye predprinimatelstvo: sushchnost, tipologiya i vozmozhnosti razvitiya v usloviyakh rossiyskikh reali" [Innovative entrepreneurship: the nature, types and possibilities of development in Russia]. *Voprosy innovatsionnoy ekonomiki*, no. 2 (2014): 3-12.

National Security Strategy. Washington: The White House, February 2015.

The Gold Book of Venture Capital Firms. New Hampshire, 2002.